TIESAS RĪKOJUMS (septītā palāta)

2009. gada 19. maijā *

Lieta C-166/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Amtsgericht Büdingen* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 10. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 18. aprīlī, krimināprocesā pret

Guido Weber.

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*], tiesneši U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

* Tiesvedības valoda — spāņu.

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

Tiesai lemjot, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Reglamenta 104. panta 3. punkta pirmo daļu,

uzklausījusi ģenerāladvokātu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1989. gada 14. jūnija Direktīvas 89/397/EEK par pārtikas produktu oficiālo kontroli (OV L 186, 23. lpp.) 7. panta 1. punkta otro daļu.

2 Šis lūgums tika iesniegts krimināprocesa pret Vēberu [*Weber*] ietvaros, kurš ir *Routhier Weber GmbH* (turpmāk tekstā — "*Routhier Weber*") vadītājs un ir apsūdzēts par maldinoša nosaukuma pārtikas produktu tirdzniecību.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

Pārtikas produktu kontrole

3 Līdz 2005. gada 31. decembrim pārtikas produktu oficiālā kontrole tika reglamentēta ar Direktīvu 89/397.

4 Atbilstoši šīs direktīvas trīspadsmitajam apsvērumam:

"tā kā, no vienas puses, uzņēmumiem nevajag piešķirt tiesības iebilst pret pārbaudēm, bet, no otras puses, tomēr jāievēro to likumīgās tiesības, jo īpaši tiesības uz ražošanas noslēpumu un pārsūdzības tiesības".

5 Minētās direktīvas 4. pantā ir noteikts:

"1. Pārbaudes tiek veiktas:

a) regulāri;

b) pastāvot aizdomām par neatbilstību.

2. Pārbaudes tiek veiktas, izmantojot līdzekļus, kas samērojami ar nosakāmo galarezultātu.

3. Pārbaudei jāattiecas uz visiem ražošanas, izgatavošanas, importa uz Kopienu, apstrādes, glabāšanas, transportēšanas, sadales un tirdzniecības posmiem.

[..]"

6 Atbilstoši Direktīvas 89/397 5. pantam:

"Kontrole sastāv no vienas vai vairākām secīgām darbībām atbilstīgi 6. līdz 9. panta noteikumiem un, ņemot vērā veicamo pārbaudi:

1) pārbaude;

2) paraugu ņemšana un analizēšana;

[..].”

7 Saskaņā ar šīs direktīvas 6. pantu:

“1. Pārbaude attiecas uz:

[..]

d) gatavo produkciju;

[..]

h) pārtikas produktu marķējumu un noformējumu;

[..].”

8 Minētās direktīvas 7. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Analīzēm var paņemt 6. panta 1. punkta b) līdz f) apakšpunktā minēto produktu paraugus.

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai [attiecīgajām personām] nodrošinātu iespēju iegūt citu atzinumu par pārbaudāmajiem objektiem.

2. Analīzes veic oficiālas laboratorijas.

Dalībvalstis var pilnvarot arī citas laboratorijas veikt šādas analīzes.”

9 Šīs direktīvas 10. pantā ir paredzēts:

"Ja inspektori atrod pārkāpumu vai viņiem rodas aizdomas par tāda esamību, viņi veic nepieciešamos pasākumus."

10 Direktīvas 89/397 12. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai attiecīgajām fiziskajām un juridiskajām personām nodrošinātu pārsūdzības tiesības pret kompetento iestāžu pieņemtajiem pasākumiem, kas saistīti ar pārbaudi.

[..]"

Sākotnējais nosaukums *feta*

11 Kopienu tiesībās nosaukums *feta* ir aizsargāts kā cilmes vietas nosaukums. Ar Komisijas 2002. gada 14. oktobra Regulu (EK) Nr. 1829/2002, ar ko groza pielikumu Regulai (EK) Nr. 1107/96 attiecībā uz nosaukumu *Feta* (OV L 277, 10. lpp.), tas ir iekļauts Padomes 1992. gada 14. jūlija Regulas (EEK) Nr. 2081/92 par lauksaimniecības produktu un

pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un cilmes vietu nosaukumu aizsardzību (OV L 208, 1. lpp.) 6. panta 3. punktā paredzētajā reģistrā.

12 Atbilstoši Regulas Nr. 2081/92 4. pantam:

"1. Lai varētu izmantot aizsargātu cilmes vietas nosaukumu (ACVN) vai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi (AĢIN), lauksaimniecības produktam vai pārtikai jāatbilst specifikācijai.

2. Produkta specifikācijā ietilpst vismaz:

[..]

b) lauksaimniecības produkta vai pārtikas, tostarp izejvielu, apraksts, vajadzības gadījumā produkta vai pārtikas galvenās fizikālās, ķīmiskās, mikrobioloģiskās un/vai organoleptiskās īpašības;

[..]."

Valsts tiesiskais regulējums

13 Pārtikas produktu, plaša patēriņa preču un dzīvniekiem paredzēto pārtikas produktu kodeksa (*Lebensmittel- Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch*), redakcijā, kas piemērojama pamata lietā (turpmāk tekstā — "*LFGB*"), 11. pantā ar nosaukumu "Noteikumi par aizsardzību pret maldināšanu" ir noteikts:

"1. Ir aizliegts savas profesionālās darbības ietvaros tirgot pārtikas produktus ar maldinošu nosaukumu vai ar maldinošām norādēm vai noformējumu vai kopumā vai atsevišķā gadījumā veicināt tirdzniecību ar maldinošu noformējumu vai citu maldinošu paziņojumu palīdzību. Maldināšana pastāv, ja:

1) attiecībā uz pārtikas produktu tiek lietoti maldinoši nosaukumi, norādes, noformējumi, apraksti vai citi paziņojumi, kas var maldināt par tā raksturu, īpaši tā veidu, kvalitāti, sastāvu, daudzumu, glabāšanas termiņu, pirmavotu, izcelsmi vai ražošanas vai iegūšanas veidu;

[..]."

14 Saskaņā ar *LFGB* 43. pantu ar nosaukumu "Paraugu ņemšana":

"1. Pilnvaroti kontroles darbinieki un steidzamības gadījumā policijas darbinieki ir tiesīgi pieprasīt vai bez kvīts paņemt paraugu, ko tie izvēlas, lai veiktu pārbaudi. Atbilstoši citiem piemērošanas noteikumiem, kas pieņemti uz šī likuma pamata, viena daļa no parauga vai, ja minētais paraugs ir nedalāms vai ja to nevar sadalīt vienādās sastāvdaļās, nekaitējot pārbaudes rezultātam, otrs tāda paša rakstura paraugs kā tas, kurš tika paņemts paraugam un ko ražojis tas pats ražotājs, tiek nodots glabāšanai. Ražotājs no šīs glabāšanas var atteikties.

2. Glabāšanai nodotie paraugi oficiāli ir jāglabā ieslēgti vai apzīmogoti. Uz tiem ir jābūt datumam, kurā tie ir paņemti, un datumam, pēc kura glabāšanas sistēma tiks uzskatīta par atceltu vai apzīmogojums par noņemtu.

3. Personai, kuras glabāšanā ir nodots paraugs, bet kura nav ražotājs, tas ir pienācīgi jāuzglabā un jāsaglabā un pēc ražotāja pieprasījuma un uz ražotāja riska un rēķina tas ir jānosūta ražotāja norādītam un atbilstoši piemērojamiem noteikumiem pārtikas drošības jomā atzītam privātam ekspertam analīžu veikšanai.

[..]"

15 *LFGB* 59. un 60. pantā ir paredzēts krimināls sods un administratīvi naudas sodi. *LFGB* 59. pantā ir noteikts:

"1. Brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam vai naudas sods tiek noteikts, ja

[..]

7) kāds tirgo pārtikas produktu ar maldinošu nosaukumu vai norādēm vai maldinošu noformējumu, vai veicina tā tirdzniecību ar maldinošu noformējumu vai citu maldinošu paziņojumu palīdzību, pārkāpjot 11. panta 1. punkta pirmo daļu [..];

[..]."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

16 2005. gada 2. novembrī Vehtas (Vācija) *Amt für Veterinärwesen und Lebensmittelüberwachung* (pārtikas produktu veterinārā un pārbaudes iestāde) paņēma pārtikas produktu paraugu mazumtirdzniecības veikalā, kurš bija tās teritoriālajā kompetencē.

Uz produkta iesaiņojuma bija nosaukums "Fresca d'Oro, Feta — original griechischer Schafskäse — aus Schaf- und Ziegenmilch in Salzlake gereift" (*Feta Fresca d'Oro* — īsts grieķu aitas siers sālījumā, gatavots no aitas un kazas piena).

17 Pamata lietā aplūkoto produktu no Grieķijas uz Vāciju importēja *Routhier Weber*. Pēc tam tas ar divu starpnieku — "ZHG Offenburg" un "Zentrale Gronau" palīdzību nonāca attiecīgajā veikalā.

18 Saskaņā ar Grieķijas 1994. gada 11. janvāra Ministrijas nolikuma Nr. 313025, kas attiecas uz *feta* siera kā cilmes vietas nosaukuma (ACN) aizsardzību, 1. pantu nosaukums *feta* ir pazīstams kā aizsargāts cilmes vietas nosaukums attiecībā uz baltu sālītu sieru, ko tradicionāli ražo Grieķijā, konkrēti, šī panta 2. punktā minētajos reģionos, no aitu piena vai šī piena maisījuma ar kazas pienu.

19 *Lebensmittelinstitut Braunschweig* (Braunšveigas Pārtikas produktu analīzes laboratorija), kas ir pakļauta *Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit* (Lejassaksijas Patērētāju aizsardzības un pārtikas drošības reģionālā iestāde), uzsākot pamata lietā aplūkotā parauga analīzi, konstatēja, ka tā sastāvā ir 21 % (± 2 %) govs piena. Noteikšanas robeža ir 3 %. Pēc tam saskaņā ar *LFGB* 11. panta 1. punkta 1) apakšpunktu tā atzina minēto nosaukumu par maldinošu un iesniedza sūdzību.

20 Pamata lietā aplūkotā parauga paņemšanas laikā otrs paraugs tika noglabāts veikala saldētavā, kurā tika veikta parauga paņemšana. Ne pamata lietā aplūkotais produkta ražotājs, ne *ZHG Offenburg* nebija informēti par parauga paņemšanu un otra parauga glabāšanu.

21 Arī sabiedrība *Routhier Weber*, kura nebija norādīta uz pamata lietā aplūkotā produkta marķējuma, nebija informēta par parauga paņemšanu vai par otra parauga pastāvēšanu. Pirmo reizi par parauga analīzi tā uzzināja 2006. gada 21. martā, proti, trīs mēnešus pēc minētā produkta uzglabāšanas termiņa beigām. Līdz ar to vairs nebija iespējams veikt citu ekspertīzi.

22 2006. gada 22. decembrī *Staatsanwaltschaft Gießen* (Gīsenes Prokuratūra) apsūdzēja *Routhier Weber* vadītāju Vēberu par pārtikas produkta tirdzniecību ar maldinošu nosaukumu, pārkāpjot *LFGB* 11. panta 1. punkta pirmo daļu, un lūdza uzsākt kriminālprocesu.

23 Šīs tiesvedības ietvaros iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai apsūdzēto, kurš ir tirgojis pamata lietā aplūkoto produktu, var uzskatīt par attiecīgo personu Direktīvas 89/397 7. panta izpratnē, kas apstiprinošas atbildes gadījumā paredzētu viņam tiesības prasīt otrā parauga analīzi, lai veiktu citu ekspertīzi.

24 Šādos apstākļos *Amtsgericht Büdingen* [Bīdingenes Pirmās instances tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai [..] Direktīvas 89/397 [..] 7. panta 1. punkta otrā daļa attiecībā uz jēdzienu "attiecīgajām personām" ir interpretējama tādējādi, ka ar to ir domāts ne tikai pārtikas produkta ražotājs, bet arī tirgotājs, ciktāl krimināllizmeklēšanas iestādēm tas par pārtikas produkta stāvokli un marķējumu ir jāsauc pie atbildības, piespriežot krimināllsodu vai naudas sodu?

Par prejudiciālo jautājumu

25 Atbilstoši [Tiesas] Reglamenta 104. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja atbilde uz jautājumu, kas Tiesai ir nodots prejudiciāla nolēmuma sniegšanai, skaidri izriet no judikatūras, Tiesa pēc tam, kad ir uzklausījusi ģenerāladvokātu, jebkurā brīdī var izdot motivētu rīkojumu, kurā ir norāde uz attiecīgo judikatūru.

26 Šajā lietā ir jāpiemēro šī norma.

27 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 89/397 7. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka sabiedrība, kura ir importējusi un pēc tam tirgojusi pārtikas produktu un kuras vadītāju, pamatojoties uz šī produkta mazumtirdzniecībā paņemto paraugu analīzi, par minētā produkta stāvokli un marķējumu var saukt pie administratīvās atbildības vai krimināatbildības, ir jāuzskata par "attiecīgo personu" šīs normas izpratnē.

28 Šajā sakarā vispirms ir jānorāda, ka no minētās normas redakcijas izriet, ka katrai dalībvalstij ir jānodrošina attiecīgajam uzņēmējam iespēja veikt citu ekspertīzi (2003. gada 10. aprīļa spriedums lietā C-276/01 *Steffensen*, *Recueil*, I-3735. lpp., 42. punkts).

29 Šajā gadījumā no šī rīkojuma 21. un 22. punkta izriet, pirmkārt, ka sabiedrība *Routhier Weber* nebija informēta ne par paraugu paņemšanu, ne par otrā parauga esamību un,

otrkārt, ka šīs sabiedrības vadītājs, pamatojoties uz šiem pārbaudes pasākumiem, ir apsūdzēts par pārtikas produkta ar maldinošu nosaukumu tirdzniecību.

30 Tiesa jau ir lēmusi, ka citas ekspertīzes mērķis ir nosargāt uzņēmēju leģitīmās tiesības un īpaši to tiesības pārsūdzēt pārbaudes nolūkā veiktos pasākumus (iepriekš minētais spriedums lietā *Steffensen*, 48. punkts).

31 No tā izriet, ka tādā situācijā kā pamata lietā aplūkotā, kad ir uzsākts kriminālprocess pret personu kā pret pārtikas produktu importējošas sabiedrības vadītāju, pamatojoties uz šī produkta paraugu analīzēm, kas tika paņemtas no mazumtirgotāja, minētā sabiedrība ir jāuzskata par "attiecīgo personu" Direktīvas 89/397 7. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Steffensen*, 49. punkts).

32 Atšķirībā no faktiem, kas bija lietā, par kuru taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Steffensen*, pamata lietā runa ir par kriminālprocesu, nevis administratīvo procesu un jautājums ir nevis par "prasību" tiesā, bet par tiešu vēršanos tiesā pēc apsūdzības, ko cēlusi prokuratūra. Taču, kaut arī šķiet, ka Direktīvas 89/397 10. pantā vispirms ir paredzēti administratīva rakstura pasākumi, no minētā sprieduma izriet, ka dalībvalstis rīkojas šīs direktīvas ietvaros arī tad, ja tās liek ievērot tiesisko regulējumu attiecībā uz pārtikas produktiem ar represīvu pasākumu palīdzību, kā to norāda arī Eiropas Kopienu Komisija. Tiesībām uz aizstāvību, kas noteiktas minētās direktīvas 7. panta 1. punkta otrajā daļā, ir īpaša nozīme kriminālprocesa ietvaros.

33 Turklāt apstāklim, ka pamata lietā uz attiecīgā produkta marķējuma nav norādīts importētājs, nav jābūt šķērslim, lai īstenotu tiesības uz citu ekspertīzi. No Direktīvas 89/397 4. panta 3. punkta noteikumiem un uzskaites, kas tiek veikta

dažādos pārbaudes posmos, izriet, ka administratīvā un/vai represīvā darbība var skart lielu skaitu personu, ne tikai tās, kuras atbilstoši Kopienu tiesiskajam regulējumam attiecībā uz pārtikas produktiem ir norādītas marķējumā.

34 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 89/397 7. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka sabiedrība, kura ir importējusi un pēc tam tirgojusi pārtikas produktu un kuras vadītāju, pamatojoties uz šī produkta mazumtirdzniecībā paņemto paraugu analīzi, var saukt pie administratīvās atbildības vai krimināatbildības par minētā produkta stāvokli un marķējumu, ir jāuzskata par "attiecīgo personu" šīs normas izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

35 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Padomes 1989. gada 14. jūnija Direktīvas 89/397/EEK par pārtikas produktu oficiālo kontroli 7. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka sabiedrība, kura ir importējusi un pēc tam tirgojusi pārtikas produktu un kuras vadītāju,

pamatojoties uz šī produkta mazumtirdzniecībā paņemto paraugu analīzi, par minētā produkta stāvokli un marķējumu var saukt pie administratīvās atbildības vai krimināatbildības, ir jāuzskata par "attiecīgo personu" šīs normas izpratnē.

[Paraksti]